

Udflåd, skedebetændelse, svamp

Hvad er normal udflåd?

Udflåd er ofte gulligt eller mælkehvidt. Omkring 20 procent af alle kvinder synes, at deres udflåd er generende og bruger dagligt trusseindlæg eller bind. Det er svært at stille regler op for, hvad der er normalt og hvornår man har for meget udflåd. Lugten og mængden varierer og der er forskel på den enkeltes opfattelse af, hvornår det er for meget. I gennemsnit har man 1-2 ml. udflåd om dagen.

Mange unge synes deres udflåd er unormalt, og nogle er generet af kløe, uden at der er tale om egentlig skedebetændelse, også kaldet bakteriel vaginose (BV) eller svamp.

Hvorfor får man udflåd?

Sekret indeholder talrige mikroorganismer, som under normale omstændigheder holder hinanden i skak. Men hvis én eller flere af disse af en eller anden grund kommer til at dominere, kan de gå til angreb på den forsvarsløse slimhinde og inficere den.

Til tider er slimhindens modstandskraft også nedsat og det kan betyde gentagne angreb af mikroorganismer på slimhinden, for eksempel svamp. Gentagne svampeangreb er ikke udtryk for smitte, men et billede på stadig kamp mellem mælkesyrebakterier og de mere aggressive elementer. At kende mikroorganismernes naturhistorie og at forstå sammenhængerne er nødvendig.

Det naturlige udflåd har en lav pH-værdi og indeholder store mængder mælkesyrebakterier, men også mindre mængder af en lang række andre mikroorganismer, som corynebakterier, B streptokokker, gardnerella, mykoplasma, virus og svampe i det normale økosystem i skeden.

Hvis udflåddet er misfarvet, for eksempel grønligt eller brunligt og lugter, eller hvis man har kløe kan man have skedebetændelse eller svamp.

Nedenunder beskrives de 2 hyppigst forekommende tilstande.

Symptomer på skedebetændelse

- Ændret udflåd, både i lugt og farve
- Kløe, svie eller smerter ved vandladningen og samleje
- Blødningsforstyrrelser
- Tyngdefornemmelse i underlivet

Hvad skyldes det?

Ved skedebetændelse er den normale bakterieflora i skeden blevet erstattet med sygdomsfremkaldende mikroorganismer.

Gardnerella: Skyldes gardnerella bakterien, der vokser hvis pH i skeden bliver mere basisk. Man har ofte gråligt, skummende udflåd med en fiskeagtig lugt.

Mobiluncus: En anden bakterie, som giver de samme symptomer som gardnerella.

Gonorré: Skyldes gonokokbakterien, og det er altid en seksuelt overført sygdom. Gonorré kan være uden symptomer, men nogle har smerter ved vandladningen. Gonorré ses dog sjældent i dag.

Klamydia: er en seksuel overført sygdom og giver ofte ingen symptomer, før betændelsen har bredt sig til livmoderhalsen, livmoderhulen eller æggeledere.

Trichomonas: skyldes en lille parasit også kaldet flagellat. Man har som regel ildelugtende, grøngulligt udflåd og kløe i skridtet og skede. Det skyldes en ændret pH i skeden der fremmer svampe-væksten. Svamp kommer ofte efter indtagelse af antibiotika, store mængder sukkerholdige fødevarer, ses ofter hos p-pille brugere, men også sukkersyge, gravide og immunsvækkede øger risikoen.

Svamp i skeden: Candida er meget udbredt og generende for mange kvinder. Symptomerne er ulidelig kløe i skridtet og skeden. Det skyldes en ændret pH i skeden der fremme svampe-væksten. Svamp kommer ofte efter indtagelse af antibiotika, store mængder sukkerholdige fødevarer, ses ofte hos P-pille brugere, men også sukkersyge, gravide og immunsvækkede har en øget risiko.

GBS: er det samme som Gruppe B streptokokker. Hos ca. 10% ses det som en naturlig del af floraen og kræver kun behandling ved symptomer.

Virus infektioner: kan give symptomer på skedebetændelse selvom de oftest sidder udenfor skedeindgangen.

Herpes: overføres seksuelt. Der ses små blære og sår, der som regel sidder på kønslæberne. Det kan være meget smertefuldt. Ved fødsel ses ofte udbrud, ofte med feber, alment utilpashed og smertefuld vandladning og er rød og hævet i skridtet. Herpes ledsages ofte af en bakteriel infektion som nævnt ovenfor.

Kønsvorter: også rkalder kondylomer skyldes en virus og er også en seksuel overført sygdom. Lidelsen ciser sig som små vortelignende knopper, der ligner små blomkål. Disse vokser som regel udenfor skeden, på skamlæberne, ved urinrøret, på venusbjerget og på huden mod endetarmen. Kønsvorter kan også vokse i skeden.

Hvordan behandles skedebetændelse?

Behandlingen afhænger altid af hvilken type skedebetændelse, om man har bakterier, virus eller svampe i skeden.

Candida/svamp:

---

skyldes i de fleste tilfælde, infektion med gærsvampen Candida Albicans. Som lever naturligt på vores slimhinder. Øget vækstbetingelserne for svampen giver anledning til infektion. Ca. 70 % af kvinder i deres liv oplever mindst en episode med skedesvamp. 50 % oplever flere episoder. Nogle kvinder får mere en 4 tilfælde årligt tilbagevendende (recidiverende) infektioner. Disse skyldes ikke fornyet infektion, men aktivering af naturligt forekommende Cancida Abicans eller mere modstandsdygtige arter.

Hvorfor får man skedesvamp?

Er naturligt forekommende og uden gener for de fleste. Det naturlige udflåd fra skeden har lavt pH, da glykogen (sukker) nedbrydes af mælkesyrebakterier til mælkesyre. Denne balance kan forstyrres og svampen vil vokse og give anledning til infektion.

Det ses ved:

- **Antibiotika behandling**, hvor de normale mælkesyrebakterier i skeden fjernes og gærsvampen får bedre mulighed for at vokse.
- Nedsat immunforsvar

- **Medicin**, der påvirker immunforsvaret – f.eks prednison behandling, hvor kroppen har sværere ved at bekæmpe infektioner.
-
- **Sukkersyge** forhøjet mængder af sukker i blodet. Dette sukker kan lagres i skedens slimhinde og derved give grundlag for, at en svampeinfektion hyppigere ses hos disse kvinder.
-
- Rigelig sukkerindtagelse kan måske også disponere til øget vækst af svampe.
-
- **Graviditet** pga. hormonelle forandringer
-
- **Nogle kvinder oplever gener efter samleje.** Det er dog ikke generelt en seksuelt overført sygdom
-
- **Uforklarlige faktorer.** Nogle kvinder får tilbagevendende svamp, uden der kan påvises nogen årsag.

Symptomer:

Kløe og svie i skedeåbningen. Nogle kvinder oplever desuden smerter ved samleje og smerter ved vandladning. Der kan også være udflåd. Symptomerne udvikler sig i løbet af en til to dage.

Hvordan stilles diagnosen?

Ved en gynækologisk undersøgelse samt undersøgelse af sekret fra skeden.

Behandling:

Medicinsk enten med stikpiller/creme lokalt i skeden eller med en tabletbehandling. Tabletbehandlingen må dog ikke anvendes til gravide.

Medicin:

- Lokalbehandling Brentan®, Canesten® og Pevaryl®.
- Systemisk behandling Fluconazol (Diflucan®).

Prognose:

I 80 % af de akutte infektioner er engangsbehandling med høj dosis lige så god som 3-dages eller 7-dages behandling.

Ved gentagne infektioner:

Behandling af akutte infektion i kombination med forebyggende behandling mod gentagne infektioner i 6 måneder. Der gives tabletbehandling med enten Fluconazol 150 mg. en gang om måneden eller Itraconazol 200 - 400 mg. en gang om måneden.

Partner skal kun behandles, hvis han har symptomer.

Hvad kan du selv gøre?

Kontakt lægen, hvis du ikke tidligere har haft svampeinfektion.

Kender du symptomerne, kan du gå på apoteket og købe Canesten combipakning, der indeholder en stikpille og en creme til at smøre udvendigt. Kontakt lægen, hvis du er usikker eller har blodigt udflåd.

Brug ikke:

Tætsiddende trusser af syntetisk materiale eller brug af trussebind. Sæbe frarådes da det nedbryder hudens barriere og forskyder pH-balancen i skeden.

Anvendelse af antibiotika behandling:

kan øge risiko for skedesvamp hos nogle kvinder. Har du tendens til candida infektioner kan du forebygge med Fluconaxol 150 mg. umiddelbart før og efter antibiotisk behandling.

Partnerbehandling

er sjældent nødvendig.

Læs mere på:

www.netdoktor.dk

<http://patienthaandbogen.dk/kvindesygdomme/symptomer/udflad-fra-skeden-1386.html>

Vulvavaginal candidiasis (VVC)

Svampeinfektioner: også kaldet Vulvavaginal candidiasis (VVC) er en infektion i skeden og ved skedeindgangen forårsaget af svamp. Svampen candida albicans er en del af normal flora i skeden hos 30 % af kvinder. Candida er den hyppigste årsag til VVC.

Gentagne tilfælde af VVC kan skyldes reaktivering af candida eller vækst af en mere modstandsdygtige arter, fx c. glabrata og c. tropicalis.

Vækstbetingelserne for svampe forøges af fx antibiotika, sukkersyge, p-piller, nedsat immunforsvar og overdreven hygiejne. Rigelig sukkerindtagelse kan medvirke til øget vækst af svampe. Recidiverende VVC kan være cyklusbetinget med øget hyppighed lige før menstruation.

Behandlingen er ofte engangsbehandling, da ca 80 % helbredes på en enkelt dosis. Ved gentagen VVC behandles først med piller, fx fluconazol i et par dage, efterfulgt af éndags behandling 1 x om ugen/måned i 6 måneder. Behandlingen anbefales i tilslutning til menstruationen. I samme periode bør man bruge kondom.

Bakteriel Vaginose (BV)

BV er den hyppigste årsag til udflåd og lugtgener fra underlivet. Tilstanden forekommer hos ca hver tredje kvinde, der henvender sig til læge med klager over generende udflåd. Man ved, at der er lavere forekomst af BV hos p-pille og kondom brugere, og højere forekomst.

Partnerbehandling

Partner skal sjældent behandles.

Skal kontakte egen læge ved symptomer.

Læs mere på:

www.netdoktor.dk

<http://patienthaandbogen.dk/kvindesygdomme/symptomer/udflad-fra-skeden-1386.html>